

Kórházi gyógyszerfelhasználás optimalizálása, avagy a központosított beszerzés előnyei és tapasztalatai a HungaroCare Kft-nél. III. rész

Dr. Kőrösiné Dr. Kóhegyi Andrea, Dr. Mike László, HungaroCare Kft.

Tisztelt Olvasóink jelen cikkünk első és második részét előző lapszámainkban találják meg.

Jelen cikk célja, hogy a kórházi gyógyszerbeszerzés területén bemutassa azt a rendszert, szerzett tapasztalatait és elért eredményeit, melyek az ellátott kórházak gyógyszerre fordított költségeit radikális módon képes volt csökkenteni. A rendszerbe integrálódott kórházak közösen elfogadott szabályozási elvek mentén 5 évvel ezelőtt létrehozták a saját beszerzési közösségüket, melynek eredményeként optimalizálni tudták és tudják ma is a kórházi ellátásban alkalmazott hatóanyagok és gyógyszerek körét, igazodva a mindenkori piac kínálta lehetőségekhez és a rendelkezésre álló korlátos anyagi erőforrásokhoz. Jelen cikk 2 fontos terápiás csoportot mutat be (antibiotikumok, kardiovaszkuláris rendszerre ható gyógyszerek) a leggyakrabban alkalmazott hatóanyagok közül, azok költségeivel, mennyiségi összefüggéseivel együtt. Egyértelmű, hogy a megfelelően kialakított, folyamatosan kontrollált és mindenki által betartott gyógyszerbeszerzési rendszer végső soron radikálisan képes csökkenteni a kórházi ellátás gyógyszerköltségeit.

The main aim of this article is to present the complex work-flow, the most important experiences and results of a unified hospital drug supply system which can radically reduce the costs of drugs to the provided hospitals. More than five years ago established a drug supply community by the own excepted regulation laws of integrated hospitals. Thanks to this common drug supplier system these hospitals can optimize the number of applied active gradients and drugs complied with both of the possibilities of all-time drug market and the hospital's spare budget. This article presents two important and the most frequently used therapeutical group – antibiotics and cardiovascular drugs – analyzing the coherence between the prices and the quantity of drugs. We can declare that an adequately, constantly controlled and well-kept drug supplying system is able to reduce radically the hospital drug costs.

ELŐZMÉNYEK

A Hungarocare Kft. által ellátott kórházak gyógyszerköltségének 2006-2011 közötti elemzését jelen cikkkel zárjuk. A kórházi terápiák során az egyik legnagyobb mennyiségben

alkalmazott hatástani csoport a váz- és izomrendszerre ható vegyületek, az általános érzéstelenítők, az altatók, nyugtatók és a psychoanaleptikumok. Az ezekhez tartozó hatóanyagokat szinte minden kórházi osztály használja a belgyógyásztól a sebészetig, rövidebb-hosszabb időtartamban, a beteg állapotától, betegségétől, az alkalmazott beavatkozásoktól függően. Ezek között vannak kizárólag kórházi felhasználású hatóanyagok és vannak úgynevezett általános gyógyszerek, amelyek a járóbeteg ellátásban is gyakori szereplők. Több tanulmányban olvasható, hogy a magyar lakosság általános egészségügyi állapota az európai átlaghoz viszonyítva meglehetősen rossznak mondható, aminek egyik bizonyítéka például a szív- és érrendszeri megbetegedések magas aránya, de hasonló tendenciát mutatnak a váz- és izomrendszer gyakori betegségei is. Ebből következően a kórházi osztályok nem specifikus gyógyszerlistáin előkelő helyet foglalnak el a nem szteroid gyulladásgátlók képviselői, ezen belül is az ecetsav származékok és az oxycamok. Hasonló gyakorisággal és mennyiségben alkalmazták az anxiolitikumokat is, közülük a benzodiazepin-származékok és a carbamatok dobogós helyen állnak a teljes kórházi tablettá darabszámok összehasonlításában, ami több százezer tablettát jelent évente.

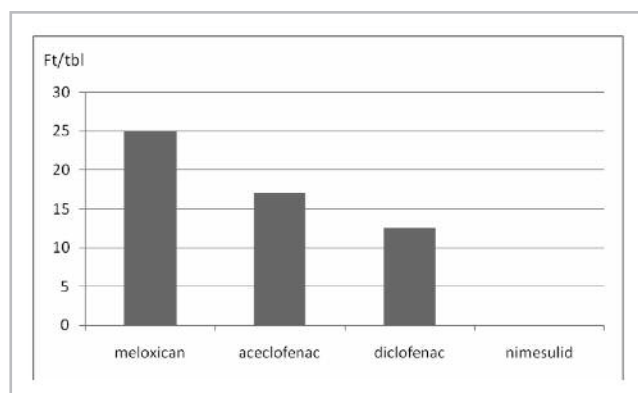
Kizárólag kórházi készítmények közé tartoznak az általános érzéstelenítők közül a halogénezett hydrocarbonok, amelyeket inhalációs anaesztetikumként alkalmaznak sebészeti eljárások során. A speciális eszközigénye miatt, – ami a kompatibilis vaporizátor használatát jelenti – az árverseny bizonyos fokon korlátozott és a gyártó részéről nagyobb beruházást igényel, mint pusztán az egyszerű árajánlat tétele. Szintén kizárólag kórházi felhasználásúak az injekciós/infúziós anaesztetikumok, amelyeknél nincs egyéb költségük a gyártóknak, így minden „energiájukat” az árversenybe fektethetik. Jelenleg itt 2 gyártó van versenyben, de a harcuk kiélezett.

A kórházak gyógyszerköltségének racionalizálása érdekében több kórházban is megszigorították és jelentősen csökkentették az altatószerek felhasználását. Egyes helyeken nem is engedélyezik ezeknek a gyógyszereknek a beszerzését, kizárólag abban az esetben, ha nagyon kedvezményes, szinte jelképes áron akciózzák a gyártók. Hasonló elbírálás alá esnek a psychostimulánsok tablettás gyógyszerformái is, a nem egyértelműen igazolt terápiás hatásuk miatt. Ezen hatóanyagok esetében csak az injekciós/infúziós, nagyobb koncentrációjú készítményeket alkalmazzák.

RÉSZLETES ELEMZÉS A 2006-2011 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN

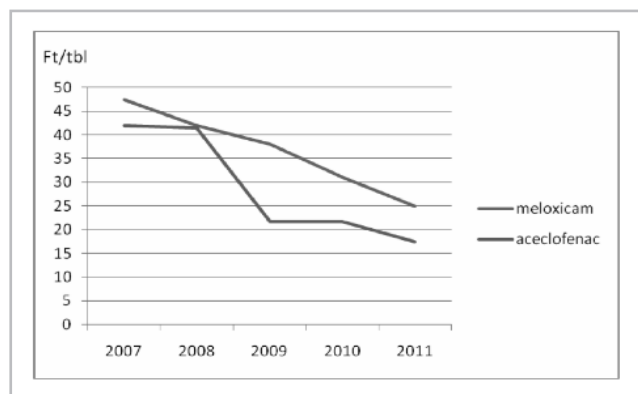
NSAID VEGYÜLETEK

A nem szteroid gyulladásgátlókhöz tartozó hatóanyagok – mint a diclofenac, aceclofenac, meloxicam, nimesulid – közül, még mindig a „jó öreg” diclofenac tartja leginkább a pozícióját, bár az újabb „versenyzők” is egyre jelentősebb szerepet követelnek maguknak. Az általános derék- és fejfájástól a posztraumás állapotokig szinte valamennyi osztály alkalmazza, amennyiben a betegeknek nem jelentkeznek a gyakori nem kívánatos gastrointestinális mellékhatások. Az NSAID-ok tablettára vetített egységárai között a nimesulid vezet, amit 0 Ft-on biztosít a gyártó, sorrendben a következő a diclofenac 12,50 Ft, az aceclofenac 17 Ft, majd a meloxicam 25,-Ft/tabletta áron (1. ábra).

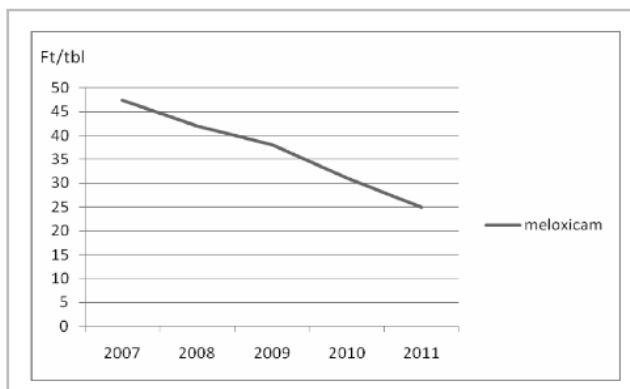

1. ábra
A leggyakrabban alkalmazott NSAID hatóanyagok 2011. évi Ft/tabletta árai

Míg 2004-2005-ben sok esetben nagykereskedelmi áron vagy csak igen kis kedvezménnyel tudták megvásárolni a kórházak ezeket a készítményeket, a 2006-ban elkezdett ajánlatkérés ebben a csoportban is elindított egy lefelé irányuló árspirált, ami jelenleg átlagosan minimum 50%-os csökkenést jelent. Ilyen hatóanyag például a meloxicam és az aceclofenac (2. ábra).

2. ábra
A meloxicam és az aceclofenac árcsökkenése 2007-2011 között

3. ábra
A meloxicam árcsökkenése a vizsgált időszakban

Meloxicam hatóagnagnál a generikus hatás is közrejátszott az árcsökkenésben, jelenleg már 5 gyártó versenyez egymással (3. ábra).

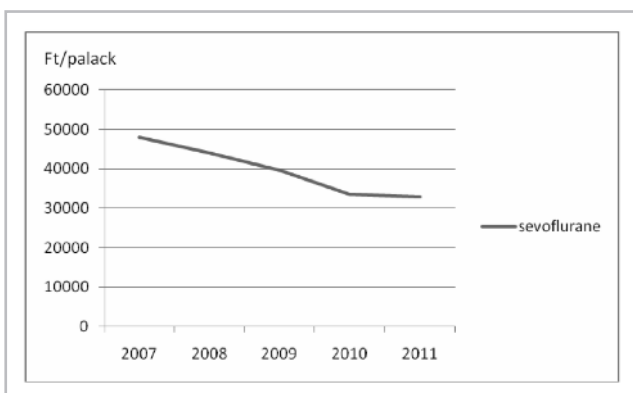
ÁLTALÁNOS ÉRZÉSTELENÍTŐK

Az általános érzéstelenítők területén az inhalációs és az infúziós anaesztetikumoknál figyelhető meg nagy gyártói harc a piacokért. A halogénezett hydrocarbonokhoz tartozó isofluran, sevofluran hatóanyagoknál hosszú évekig egy gyártó biztosította az ország teljes ezirányú felhasználását, természetesen ki is használva ennek minden előnyét. 2007-től fokozatosan, lassú térnyeréssel próbálkozott egy generikum, de ekkor még nem volt számottevő eredménye. Ez a gyógyászati terület nem csupán „egyszerű” árversenyre kényszeríti a gyártókat, mivel a gyógyszer csak egy speciális, az adott gyógyszerhez kompatibilis eszközzel használható. A gyártók az árversenyen túl, az ingyenes vaporizátorok biztosításával, azok szervizelésével jelentős anyagi terhet vesznek le a kórházak válláról, ezért természetesen elkötelezettséget is kérnek forgalmuk biztosítására. Jelentős árcsökkenés 2009-ben következett be, mikor is a palackonkénti közel 48 000 Ft-os ár 20%-kal csökkent, majd további lassú, de biztos ármozgás következtében ezévből már 32%-nál tartunk. A fentiek alapján talán első pillantásra nem tűnik nagy jelentőségűnek, de a kórházak összefogása ebben az esetben is döntő fontosságú, – egyéni próbálkozások, akciók mindig vannak – hiszen csak abban az esetben érhetik el a legnagyobb, akár csomag kedvezményeket, ha közösen döntenek és felvállalják egy évre ennek minden következményét és elvárásait (4., 5. ábra).

Az injekciós/infúziós anaesztetikumokhoz tartozó legfontosabb hatóanyag a propofol. Előélete hasonló a sevofluranhoz, hiszen sokáig egy gyártó egyeduralmú volt ezen a szűk terápiás területen. Az első generikum 2005-ben kapott forgalomba hozatali engedélyt, majd a második 2007 decemberében és szinte ezzel egy időben az originális gyártó törölte is készítményét a hazai piacról (6. ábra). Az árverseny gyakorlatilag 2007-től indult el élesen, mikor is az ajánlati árak megegyeztek, majd 2011-re már az originális ár-

sevoflurane	OEP termelői ár Ft/palack
originális termék	47.921,-
generikum	33.544,-
isoflurane	
originális	14.697,-
generikum	12.162,50

4. ábra
Az inhalációs anaesztikumok OEP termelői árai

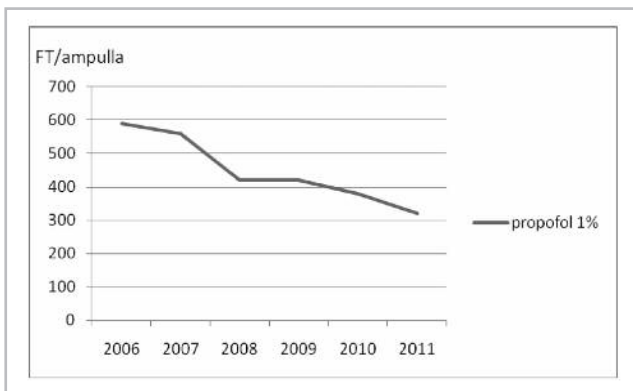

5. ábra
A sevoflurane árcsökkenése 2007-2011. között

	propofol 1% 20 ml Ft/ampulla	propofol 1% 50 ml Ft/ampulla	propofol 2% 50 ml Ft/ampulla
originális	1172,-	2940,-	5859,-
I.generikum	820,-	2058,-	4101,-
II.generikum	666,80	-	3302,30

6. ábra
A propofol különböző hatáserősségeinek hivatalos termelői ára

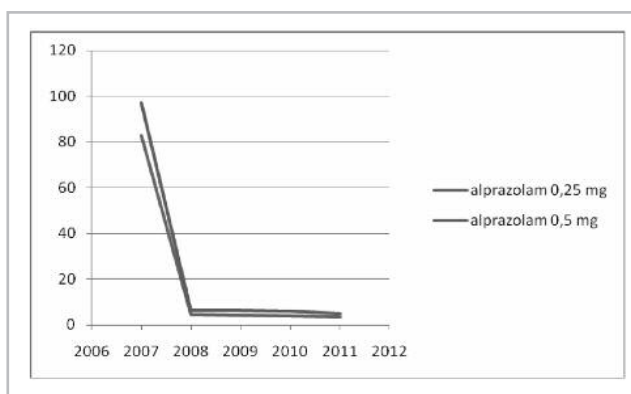
hoz képest több, mint 70%-al csökkentek, ami az 1% 20 ml-es ampulla esetén azt jelenti, hogy az eredeti 1172 Ft-ról közel 300 Ft-ra csökkent az egységár (7. ábra).

7. ábra
A propofol 1% árcsökkenése a vizsgált időszakban

PSYCHOLEPTIKUMOK

A psycholeptikumok nagy családjába több, nagy mennyiségben alkalmazott gyógyszer csoport tartozik, ilyenek például az anxiolytikumok és az altatók, nyugtatók. A benzodiazepin származékok mindkét csoportban első helyen állnak, évente 500-600 ezer tablettát felhasználással. Az alprazolamot, mint a legtöbbet alkalmazott szorongásoldót, 3 gyártó forgalmazza hazánkban, de teljes palettája csupán 1 gyártónak van. A kórházi osztályokon elsősorban a rövidebb hatástartamú filmtablettát használják, a retard készítmények inkább a járóbeteg ellátásban jelennek meg. Míg 2006-ban a 0,25 mg-os tabletták egységára 83 Ft volt, jelenleg 2,70 Ft, a 0,5 mg-os tabletták 2006-ban 97 Ft volt, most 5 Ft. A versenyeztetés és a fix piac ígérete itt is meghozta eredményét, az árak drasztikusan csökkentek 5 év alatt (8. ábra).

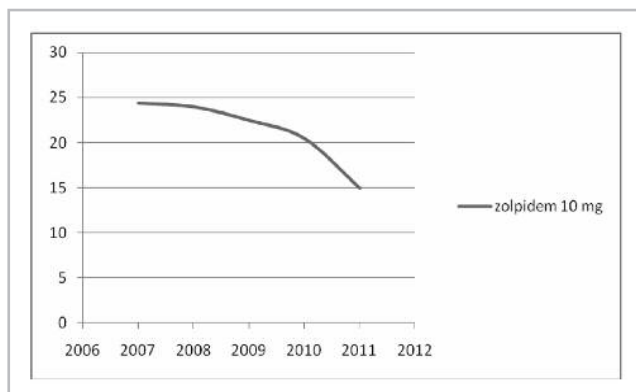

8. ábra
Az alprazolam jelentős árcsökkenése a vizsgált időszakban

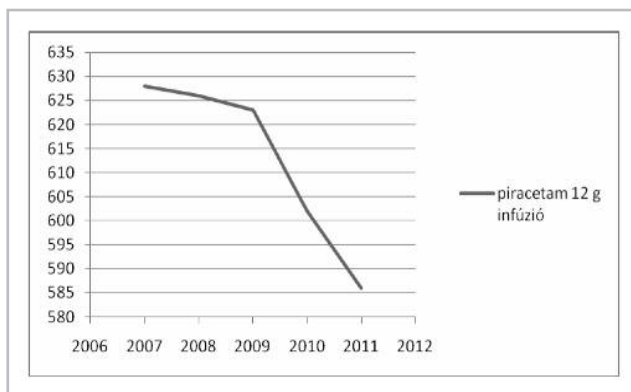
A tablettás altatók, nyugtatók közül a legnagyobb fogyasztási adatot a zolpidem hatóanyag mutatja. A közel 50 ezres tablettaszám még úgy is igen jelentős, hogy több kórházban korlátozták ennek a hatóanyagnak a vásárlását és kizárólag csak akkor rendelik meg, ha már szinte jelképes összegért akciózzák a gyártók, vagy adományként biztosítják számukra. Ezt a hatóanyagot jelenleg 5 gyártó forgalmazza 5 vagy 10 mg-os hatáserősségben. A gyógyszerterre beérkezett ajánlatok közül a legolcsóbb 2006-ban még 25 Ft/tabletta volt, viszont 2011-ben már 15 Ft/tabletta.

PSYCHOANALEPTIKUMOK

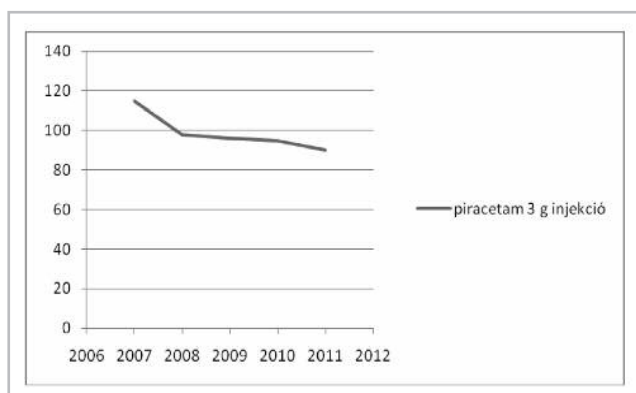
A psychoanaleptikumok egyik alcsoportjába, a psychostimulánsok közé tartozik a piracetam. Alkalmazásáról, hatékonyságáról megoszlanak a szakvélemények, különösen, ami a tablettás gyógyszerformáját illeti. Több kórházban nem is vásárolják, csupán a 3 g injekciós és a 12 g infúziós hatáserősség található az alaplistán. Hazánkban 2 gyártó forgalmazza, de nincs köztük igazán nagy verseny. Ajánlati árak a termelői árhoz viszonyítva 40%-al kedvezőbb és évről-évre lassú, de folyamatos csökkenést mutat.

9. ábra
A zolpidem 10 mg tabletta árcsökkenése

11. ábra
A piracetam 12 g infúzió árváltozása a vizsgált időszakban

10. ábra
A piracetam 3 g injekció árcsökkenése

KÖVETKEZTETÉS

A kórházi gyógyszerfelhasználás talán legnagyobb tablettszámát kitevő hatóanyagai közé tartoznak az NSAID vegyületek, az anxiolitikumok, az altatók, nyugtatók. A gyártóknak itt is „alapkövetelmény” az alaplísta jutáshoz a legkedvezőbb ár biztosítása, amivel fix piacot szerezhetnek, de ez az a terület is, ahol a kórházak könnyebben érvényesíthetik megszorító intézkedéseiket és faraghatnak a gyógyszerköltségeiken.

A SZERZŐK BEMUTATÁSA

Dr. Kőrösiné Dr. Kőhegyi Andrea 1996-ban diplomázott a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán, 2000-ben ugyanitt tett gyógyszerhatástan szakszolgálatát. 2004-től a HungaroCare Kft. (korábbi Ispotály Holding Kft.) alkalmazásában gyógyszerész, először mint in-

tézetgyakorló gyógyszerész az esztergomi Vaszary Kolos Kórházban, majd 2005-től a cégcsoport központi irodájában gyógyszerész szakmai tanácsadó. Feladatai közé tartozik a cégcsoporthoz tartozó intézeti gyógyszerterek szakmai munkájának felügyelete, rendelés optimalizáló rendszer működtetése, kórházak gyógyszerbeszerzéseinek központi koordinálása.

Dr. Mike László szakgyógyszerész, jogász 1998-tól PhD. hallgató, 2001-től gyakorló gyógyszerész. Egészségügyi projektek résztvevőjeként, vezető tanácsadójaként az alábbi területeken szerzett tapasztalatot: egészségügyi szervezetek, szolgáltatók működtetése, átalakítások optimalizálása, outsourc-

ing, kontrollig rendszerek kialakítása, megvalósíthatósági modell-alkotás, operációkutatás, gyógyszerészetet és gyógyszerellátást szabályozó jogszabályok elemzése, hatástanulmányok, döntés előkészítési anyagok készítése. 2002-től az Ispotály Kft. szakmai tanácsadója, 2005-től 2008-ig az Országos Gyógyszerészeti Intézet külső szaktanácsadó munkatársa. 2008-tól a társaság cégvezetője, szakmai vezetője.